

EKSAMEN

Emnekode: SFB 14314	Emne: Videregående regnskap med teori, regnskapsorganisering og verdsettelse, ny og utsatt eksamen
Dato: 3. desember 2015	Eksamenstid: kl. 09.00 til kl. 15.00
Hjelpemidler: Kalkulator Lovsamling med NRSer utlevert på forelesning Revisors håndbok Skattelovssamling Norges Lover Andre lovsamlinger	Faglærer: Asbjørn O. Pedersen
<p>Eksamensoppgaven: Oppgavesettet består av 10 sider inklusiv denne forsiden og formelark. Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene.</p> <p>Oppgavesettet består av 6 oppgaver. Alle oppgavene skal besvares. Anslått tidsforbruk er angitt for hver oppgave, og angir hvor mye oppgavene vil telle ved sensur.</p>	
Sensurdato: 4. januar 2016	
Karakterene er tilgjengelige for studenter på studentweb senest 2 virkedager etter oppgitt sensurfrist. Følg instruksjoner gitt på: www.hiof.no/studentweb	

For alle oppgaver: Ta dine egne forutsetninger

Oppgave 1 (80 minutter)

Vareproduksjon AS ble stiftet 1. januar 2012. Selskapet faller inn under regnskapslovens regler for små foretak.

Selskapet følgende balanse per 1. januar 2012:

Vareproduksjon AS			
Produksjonsbygg	8 000 000	Aksjekapital	4 000 000
Tekniske installasjoner	3 000 000	Annen egenkapital	20 100 000
Tomt	2 500 000		
Maskiner	600 000		
Bankinnskudd	10 000 000		
	24 100 000		24 100 000

Økonomisk levetid (regnskapsmessig):

Produksjonsbygg	50 år
Tekniske installasjoner	20 år
Maskiner	5 år

Skattemessig:

Bedriften ønsker maksimal skattekreditt.

Bygningen henføres til saldogruppe h – 4 %.

Maskiner henføres til saldogruppe d – 20 %.

Tekniske installasjoner henføres til saldogruppe j – 10 %.

Øvrige opplysninger om virksomheten i 2012:

Anleggskontrakter

I begynnelsen av 2012 har selskapet inngått en kontrakt med fiskerne Reka og Krepsen.

- Kontraktsummen er kr 12 000 000.
- På tidspunktet for kontraktsinngåelsen var de totale prosjektkostnadene anslått til kr 10 000 000.
- Fiskebåten skal leveres 1. september 2013.
- Prosjektkostnadene påløpet jevnt i samsvar med framdriften i byggearbeidet.

Avtalen med kjøperen (kunden), Reka og Krepsen, er at de skal innbetale kontraktsummen når båten er ferdig produsert og overlevert til kunden (i 2013).

Selskapet legger til grunn full tilvirkningskost. Varekontraktene er behandlet i samsvar med fullført kontraktsmetode.

Per 31. desember 2012 er det påløpt kr 3 000 000 (herav kr 500 000 i faste kostnader) kroner i tilvirkningskostnader. Per 31. desember 2012 anslo selskapet at det vil påløpe ytterligere kr 7 000 000 (i samsvar med forkalkylen) for å gjøre ferdig båten.

Øvrige driftskostnader eksklusiv kostnader til varekontrakt og avskrivninger er kr 7 000 000. Driftskostnadene inkluderer kr 250 000 i representasjonsutgifter, som ikke er skattemessig fradragsberettiget.

Bedriften har i 2012 hatt inntekter på kr 14 000 000.

Inntekter og kostnader er gjort opp kontant mot bank.

Skattesatsen er 27 %.

Spørsmål:

Beregn skattepliktig inntekt, betalbar skatt og utsatt skatt eller utsatt skattefordel for 2012. Avslutt regnskapet for 2012 i samsvar med norsk regnskapslovgivning. Utarbeid resultatregnskap for 2012 og utgående balanse per 31. desember 2012. Du trenger ikke vise bokføringen.

Oppgave 2 (40 minutter)

Selskap A er en produksjonsbedrift. Selskapet kommer ikke inn under definisjonen for små foretak, jf. regnskapsloven § 1-6. Selskap A har ved regnskapsavleggelsen per 31.12.13 vurdert egentilvirkede varer til variabel tilvirkningskost. Foreløpig er egentilvirkede varer vurdert til variabel tilvirkningskost også per 31.12.14. Dette betyr at egentilvirkede varer er balanseført med kr 4 500 000. Fra og med året 2014 må selskapet imidlertid endre vurderingsprinsipp for egentilvirkede varer fra variabel til full tilvirkningskost.

Følgende opplysninger er gitt:

<u>Lagerverdi:</u>	<u>Variabel tilvirkningskost</u>	<u>Full tilvirkningskost</u>
per 31.12.13	3.000.000	3.600.000
pr. 31.12.14	4.500.000	5.400.000
27 % skatt		

- a) Vis hvordan prinsippendringen påvirker følgende poster i resultatregnskapet:
1. driftsresultatet
 2. skattekostnaden
 3. årsresultatet
- b) Beskriv hvordan den regnskapsmessige behandlingen av egentilvirkede varer alternativt kunne ha vært dersom selskapet hadde kommet inn under definisjonen for små foretak, jf. regnskapsloven § 1-6.

Oppgave 3 (60 minutter)

Vareproduksjon AS ble som kjent stiftet 1. januar 2012, og selskapet faller inn under regnskapslovens regler for små foretak.

Selskapet anskaffet med en gang varige driftsmidler som fremgår av noten under.

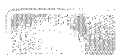
30. juni 2014 ble det solgt maskiner for kr 100 000. Samtidig ble det anskaffet nye maskiner for kr 400 000.

Anleggsmiddelnoten per 31. desember 2014 ble utarbeidet slik:

	Produksjons- bygg	Tekniske installasjoner	Tomt	Maskiner	Sum
Anskaffelseskost 1.1.12	8 000 000	3 000 000	2 500 000	600 000	14 100 000
Tilgang				400 000	400 000
Avgang til anskaffelseskost				-100 000	-100 000
Akkumulerte avskrivninger	-480 000	-450 000		-340 000	-1 270 000
Bokført verdi 31.12.14	7 520 000	2 550 000	2 500 000	560 000	13 130 000
Årets avskrivninger	160 000	150 000		150 000	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær		Lineær	
Avskrivningsprosent	2 %	5 %		20 %	

- a) **Beregn salgsgevinst på maskinene som ble solgt 30. juni 2014. Hvor skal salgsgevinsten presenteres i resultatregnskapet etter norske regnskapsbestemmelser (GRS)?**

I begynnelsen av 2015 gjør Vareproduksjon AS en ny vurdering av levetiden på de tekniske installasjonene og kommer fram til at den totale gjennomsnittlige levetiden vil bli på 30 år (regnet fra 1. januar 2012).

- b) **Drøft hvordan den nye opplysningen vil påvirke avskrivningene på tekniske installasjoner i 2015 etter norske regnskapsbestemmelser (du skal vise til aktuelle lovbestemmelser).**

Vareproduksjon AS har innhentet en ekstern takst på bygget pr. 31.12.2014. Taksten er på kr 10 000 000.

- c) **Drøft med utgangspunkt i relevante norske regnskapsbestemmelser om Vareproduksjon AS bør stanse avskrivningene på bygget fra 2014.**
- d) **Vil svaret under spørsmål c) bli annerledes dersom driftsmidlet er planlagt utskiftet/solgt, og restverdien er høyere enn balanseført verdi.**

Oppgave 4 (60 minutter)

AS Mor kjøpte 31. desember 2013 80 % av aksjene i AS Datter for 500. Selskapet har ingen andre eiendeler eller forpliktelser enn investeringen i dette selskapet.

Selskapsregnskapet i AS Datter viser **egenkapital**:

31. desember 2013	31. desember 2014
300	360

Regnskapsmessige og skattemessige verdier er like. Det forutsettes videre at merverdier i anleggsmidler i AS Datter utover balanseførte verdier pr. 31. desember 2013 utgjorde 200. Resterende økonomisk levetid for disse anleggsmidlene var antatt å være 20 år. Eventuell ytterligere merverdi er goodwill, og har en forventet økonomisk levetid på 5 år. I oppgaven beregnes goodwill kun for majoritetens andel (eierteorien). **Skattesatsen er 27 %.**

Det legges videre til grunn at utbytte ikke har vært utbetalt i noen av de aktuelle regnskapsårene.

- a) **Utarbeid en merverdianalyse på oppkjøpstidspunktet ut fra tradisjonell goodwillmetode (dvs. at det kun tilordnes goodwill til majoriteten).**
- b) **Beregn resultatandelene til majoritet og minoritet av konsernresultatet for 2014. Det blir ikke avsatt utbytte for noen av disse årene.**
- c) **Beregn egenkapitalen i AS Datter per 31. desember 2014.**

AS Mor har solgt varer til AS Datter for 300. AS Datter har videresolgt alle varer til eksterne.

- d) **Vil det interne salget påvirke resultatandelene du kom fram til under spørsmål b)? Begrunn svaret.**

Oppgave 5 (60 minutter)

Del I

For alle delspørsmålene under del I skal du henvisе til alle aktuelle bestemmelser.

- Hva er formålet med bokføringsloven?
- Hvilke krav stilles det til dokumentasjon av bokførte opplysninger?
- Hvilke krav stilles det til salgsdokumentets innhold?
- Hvilke krav stilles det til dokumentasjon av bevertningsutgifter?

Del II

Beskriv komponentene som inngår i begrepet internkontroll.

Oppgave 6 (60 minutter)

Del 1

Bedriftens utstyrspark forventes å generere følgende frie kontantstrøm de nærmeste 5 år (tall i tusen NOK):

Prognoseår	1	2	3	4	5
FCF	75	75	75	75	75

Utstyrsparken er bokført til en verdi på 250 000 kroner, og har en forventet salgsverdi på 20 000 kroner ved utgangen av prognoseår 5. Selskapet benytter en WACC på 8 % per år.

- Beregn den reelle økonomiske verdien av maskinparken ved bruk av superprofittmodellen!
- Beregn NPV for maskinparken, og sammenlign mot oppgave A

Del II

Basert på siste avlagte årsregnskap for et selskap, beregner vi en BPS på 11 kroner per aksje for selskapets egenkapital ved utgangen av regnskapsåret. For de kommende 5 år har vi laget følgende prognose for selskapets aksje:

Prognoseår	1	2	3	4	5
EPS (NOK/ aksje)	5,66	6,20	4,82	5,10	4,90
DPS (NOK/ aksje)	1,84	0,88	2,12	1,06	0,95

Vi benytter et avkastningskrav til egenkapital på 13 % p.a. i denne oppgaven.

Beregn verdien av aksjen ved bruk av resultatvekstmodellen. Benytt følgende to alternative forutsetninger på lang sikt:

- A Under vekstforutsetning er *AEG* for prognoseår 6 estimert til 0,04217 kroner per aksje. Deretter forventes en vekst i *AEG* tilsvarende 3 % per år
- B Nullvekst i *AEG*

FORMELVEDLEGG TIL EKSAMEN

Dividendemodellen: null vekst

$$V_0^E = \frac{Div_1}{r_E}$$

Dividendemodellen: konstant vekst

$$V_0^E = \frac{Div_1}{r_E - g} \quad \text{der } r_E > g$$

Dividendemodellen: variabel vekst

$$V_0^E = \sum_{t=1}^T \frac{Div_t}{(1+r_E)^t} + \frac{1}{(1+r_E)^T} \cdot \frac{Div_{T+1}}{r_E - g}$$

$$V_0^E = \sum_{t=1}^T \frac{Div_t}{(1+r_E)^t} + \frac{1}{(1+r_E)^T} \cdot \frac{Div_{T+1}}{r_E}$$

Superprofittmodellen

$$V_0^E = B_0 + \sum_{t=1}^T \frac{RE_t}{\rho_E} + \frac{T_{RE}}{\rho_E}$$

$$\rho_E = 1 + r_E$$

$$T_{RE} = \frac{RE_{T+1}}{r_E - g}$$

$$T_{RE} = \frac{RE_{T+1}}{r_E}$$

eller:

$$RE_t = (ROCE_t - r_E) \cdot B_{t-1}$$

$$RE_t = (ROCE_t - r_E) \cdot BPS_{t-1}$$

$$ROCE_t = \frac{E_t}{B_{t-1}}$$

$$ROCE_t = \frac{EPS_t}{BPS_{t-1}}$$

$$B_t = B_{t-1} + E_t - D_t$$

$$BPS_t = BPS_{t-1} + EPS_t - DPS_t$$

Resultatvekstmodellen

$$V_0^E = \frac{1}{r_E} \cdot \left[E_1 + \sum_{t=2}^T \frac{AEG_t}{\rho_E^{t-1}} + \frac{T_{AEG}}{\rho_E^{T-1}} \right] \quad T_{AEG} = \frac{AEG_{T+1}}{r_E - g}$$

$$AEG_t = CDE_t - NE_t$$

$$CDE_t = E_t + r_E \cdot D_{t-1}$$

$$NE_t = (1 + r_E) \cdot E_{t-1}$$

Superprofittmodellen for en eiendel i selskapet

$$V_0^T = B_0 + \sum_{t=1}^T \frac{RE_t}{\rho_T} \quad \rho_T = 1 + r_T$$

$$RE_t = (ROI_t - WACC) \cdot B_{t-1}$$

$$ROI_t = \frac{FCF_t - Dep_t}{B_{t-1}}$$

$$B_t = B_{t-1} - Dep_t$$

Kapitalverdimodellen

$$r_E = r_f + \beta_E \cdot (r_m - r_f)$$

Estimert egenkapitalkostnad til et selskap

$$r_E = 2\% + \beta_E \cdot 5\%$$

Betaverdien til en aksje

$$\beta_j = \frac{Corr(r_j, r_m) \cdot Std(r_j)}{Std(r_m)}$$

Stikkprøveformler for realisert (historisk) avkastning

$$\bar{r} = \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T r_t \quad \text{Var}(r) = \frac{1}{T-1} \sum_{t=1}^T (r_t - \bar{r})^2$$

$$\text{Std}(r) = \sqrt{\text{Var}(r)}$$

Standardfeilen til gjennomsnittet

$$SE(\bar{r}) = \frac{\text{Std}(r)}{\sqrt{T}}$$

95 % konfidensintervall for liten stikkprøve

$$\bar{r} \pm 2,57 \cdot SE(\bar{r})$$

